

NOTĂ

**privind crearea unui program unic prin modificarea și fuziunea
Programului Dezvoltare Durabilă 2021-2027
cu Programul Tranziție Justă 2021-2027**

I. CONTEXT

Având în vedere:

- Prevederile Regulamentului (UE) 2021/1060 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize
- Noile modificări ale Regulamentelor (UE) 2021/1058 și (UE) 2021/1056 în ceea ce privește măsuri specifice destinate să abordeze provocările strategice în contextul revizuirii la jumătatea perioadei (MTR), prin care **domeniul apei este introdus ca și domeniu de aplicare a sprijinului Fondului pentru tranziție justă (FTJ) și a fost adăugat un nou domeniu de finanțare, atât pentru FTJ, cât și pentru Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC), promovarea accesului la locuințe la prețuri accesibile și durabile**
- Noile modificări ale Regulamentului (UE) 2021/1056, respectiv ale art. 10, pct. 5 „În cazul în care **resursele FTJ sunt programate ca priorități în cadrul unui program care conține, de asemenea, resurse din FEDR, FSE+ sau Fondul de coeziune (...)** Un astfel de program poate beneficia de prefinanțarea suplimentară unică menționată la articolul 7a alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul (UE) 2021/1058, dacă este cazul. **În cazul în care un astfel de program beneficiază de un termen extins pentru eligibilitatea cheltuielilor, precum și pentru dezangajare, în conformitate cu articolul 7a din Regulamentul (UE) 2021/1058, o astfel de prelungire se aplică și resurselor FTJ.**”
- Cerințele conform cărora resursele financiare ale FTJ, respectiv partea care provine din Instrumentul European de Redresare NextGenerationEU, NGEU (fondurile alocate conform art. 4 din Regulamentul (UE) 2021/1056), trebuie să fie angajate și plătite de CE până la sfârșitul anului 2026
- Modificarea PTJ 2021-2027, aprobată prin Decizia CE nr. C(2024) 7317/15.10.2024, pentru introducerea Priorității 8 „Sprijinirea investițiilor care contribuie la obiectivele platformei STEP”
- **Riscul de dezangajare calculat la nivelul Programului Tranziție Justă 2021-2027 (PTJ) pentru anul 2026 care este de aprox. 819 mil. Euro, respectiv 421 mil. Euro pentru fondurile alocate conform art. 4 (NGEU) și 397 mil. Euro pentru fondurile alocate conform art. 3 din Regulamentul (UE) 2021/1056 (Cadrul financiar multianual - CFM)**
- Prevederile art. 105 din Regulamentul (UE) 2021/1060 cu privire la modul de calcul al riscului de dezangajare la nivelul unui program
- **Gradul de absorbție a fondurilor UE la nivelul Programului Dezvoltare Durabilă (PDD) de 27%, care nu ridică probleme în privința riscului de dezangajare pentru 2025 și 2026; necesarul de aplicații de plată pentru 2025 la nivelul PDD este de - 574 mil. Euro, fiind astfel semnificativ depășit riscul de dezangajare, iar pentru anul 2026 este de numai 66 mil. Euro**

- Concluziile Raportului de evaluare intermediară (MTR) pentru PDD și emiterea Deciziei de punere în aplicare a Comisiei din 07.07.2025 de confirmare a alocării definitive a cuantumului de flexibilitate pentru programul „Dezvoltare durabilă” pentru sprijin din partea FEDR și FC în cadrul obiectivului „Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică” din România
- Necesitatea asigurării și utilizării integrale a resurselor financiare pentru teritoriile FTJ afectate de tranziția justă în paralel cu intensificarea măsurilor pentru implementarea proiectelor contractate, lansarea de noi apeluri de proiecte și reducerea riscului semnificativ de dezangajare, în special pentru FTJ (alocarea în baza art. 4 din NGEU) în anul 2026

Se propune crearea unui program unic prin fuzionarea Programului Dezvoltare Durabilă 2021-2027 cu Programul Tranziție Justă 2021-2027 printr-o modificare necesară în contextul mid-term review (MTR).

II. MODIFICĂRI PROPUSE

1. Crearea unui program unic prin fuziunea/unirea celor 2 programe (cu menținerea celor 12 priorități existente: 4 ale PDD și 8 ale PTJ)
2. Introducerea a 2 priorități noi și obținerea facilităților prin realocarea a cel puțin 10% din resursele financiare ale programului în contextul MTR

2.1 Introducerea în contextul MTR a Priorității 13 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată, RSO 2.5 Promovarea accesului securizat la apă, a gestionării durabile a apei, inclusiv a gestionării integrate a apei, și a rezilienței la apă, cu alocare de 200 mil. Euro din FC:

- Alocarea noii priorități de apă și apă uzată, creată în contextul modificării Regulamentului (UE) 2021/1058, se constituie din următoarele surse:
  - *transferul a 100 mil. Euro din cadrul PDD, Prioritatea 1, RSO 2.6 Promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, Acțiunea 1.3 - Gestionarea eficientă a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu, având în vedere rata de contractare la nivelul acțiunii de 23% față de alocarea FC existentă de 240 mil. Euro, fiind contractate proiecte cu o valoare FC de 54 mil. Euro; astfel, alocarea FC la nivelul Priorității 1, RSO 2.6, acțiunea 1.3 devine 140 mil. Euro, alocarea rămasă acoperind și proiectele mature aflate în etapă finală de pregătire a căror valoare UE este de aprox. 148 mil. Euro, cu supracontractare.*
  - *transferul a 100 mil. Euro din cadrul PDD, Prioritatea 4, RSO 2.1 Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, Acțiunea 4.6 - Creșterea eficienței energetice a fondului de clădiri publice, luând în considerare faptul că apelul de proiecte privind finanțarea proiectelor din programul gestionat de Administrația Fondului pentru Mediu (AFM) nu a fost lansat în lipsa cadrului legal pentru preluarea acestora; astfel, alocarea FC la nivelul Priorității 4, RSO 2.1, acțiunea 4.6 devine 45 mil. Euro*
- Finanțarea în cadrul Priorității 13 se va realiza pe domeniile de intervenție:
  - 062 - Furnizarea de apă destinată consumului uman (infrastructuri de extracție, tratare, stocare și distribuție, măsuri legate de eficiență, alimentare cu apă potabilă)
  - 063 - Furnizarea de apă destinată consumului uman (infrastructuri de extracție, tratare, stocare și distribuție, măsuri legate de eficiență, alimentare cu apă potabilă) care respectă criteriile de eficiență
  - 065 - Colectarea și epurarea apelor uzate

- 066 - Colectarea și epurarea apelor uzate, care respectă criteriile de eficiență energetică
- Indicatorii de realizare și rezultat care vor fi utilizați pentru Prioritatea 13, cu țintele calculate pentru anul 2029 în raport cu alocarea la nivel de prioritate:
  - RCO30 Lungimea noilor conducte sau a conductelor modernizate pentru sistemele de distribuție a apei potabile - km
  - RCO31 Lungimea noilor conducte sau a conductelor modernizate pentru rețeaua publică de colectare a apelor uzate - km
  - RCO32 Capacitatea de tratare a apelor uzate, nouă sau modernizată - locuitori echivalenți
  - RCR41 Populație conectată la un serviciu public de apă îmbunătățită - persoane
  - RCR42 Populație conectată la un tratament public al apelor uzate cel puțin secundar - persoane
  - RCR43 Pierderi de apă în sistemele de distribuție a apei potabile - metri cubi pe an
- Datorită realocării de fonduri între prioritățile și acțiunile menționate anterior, țintele indicatorilor de realizare și rezultat vor scădea proporțional
- Pornind de la concluziile Raportului MTR: *„Alocarea insuficientă la nivelul Priorității 1, în special cea FEDR less, este acoperită prin bugetul de stat (aplicarea mecanismului de supracontractare). În funcție de ritmul de implementare a proiectelor de apă și apă uzată, în viitor se pot avea în vedere inclusiv realocări din economiile realizate în cadrul altor priorități și/sau din cadrul altor programe pentru a se asigura sumele necesare pentru finalizarea acestora în perioada de eligibilitate și conform graficelor de implementare.”*, prioritară va fi finanțarea proiectelor de apă și apă uzată care excedează alocarea existentă la nivelul Priorității 1, precum și a proiectelor noi aflate în pregătire
- Actualizarea DNSH ca urmare a introducerii noii priorități

2.2 Introducerea în contextul MTR a Priorității 14 - Locuințe la prețuri accesibile și durabile, JSO8.1, cu acțiunea promovarea accesului la locuințe la prețuri accesibile și durabile, cu o alocare de 158 mil. Euro din FTJ:

- Crearea unei **noi acțiuni** ce are ca scop extinderea ariei acțiunilor în relație cu reducerea emisiilor de CO₂, fiind vizate măsuri de eficiență energetică la nivelul clădirilor rezidențiale multifamiliale, inclusiv a celor situate în zone marginalizate, fiind posibilă și utilizarea surselor regenerabile de energie. Astfel, clădirile rezidențiale care vor produce și utiliza sursele regenerabile de energie vor contribui la bunăstarea comunității și reducerea dependenței de combustibilii fosili
  - **Acțiunea - Renovarea energetică moderată sau aprofundată a clădirilor rezidențiale multifamiliale pentru comunități**

Acțiunea se adresează UAT-urilor din mediul rural și urban din cele 6 județe beneficiare ale FTJ, inclusiv din zonele marginalizate, adică zone cu populație aflată în risc de sărăcie și excluziune socială, astfel încât prin Strategiile de Dezvoltare Locală sau Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană dedicate acestor zone, să se implementeze măsuri care să diminueze acțiunea factorilor ce generează sărăcie și excluziune socială.

Investițiile realizate vor răspunde nevoilor comunităților din cele 6 județe beneficiare FTJ, inclusiv nevoilor comunităților marginalizate care țin de asigurarea accesului nediscriminatoriu la condiții decente de locuire.

Proiectele vizează clădiri situate în cele 6 județe beneficiare ale FTJ, inclusiv sunt vizate și clădiri situate în zone marginalizate.

Tipurile de acțiuni vor fi investiții în clădirile rezidențiale multifamiliale, inclusiv pentru comunități expuse riscului de sărăcie și excluziune social, în vederea

asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, prin renovarea moderată sau aprofundată a clădirilor.

Conform Recomandării Comisiei privind renovarea clădirilor nr. 2019/786:

- renovarea moderată presupune economii de energie primară cuprinse între 30-60%.
- renovarea aprofundată presupune economii de energie primară peste 60%.

În acest sens vor fi finanțate acțiuni specifice precum îmbunătățirea izolației termice, modernizarea termică a anvelopei clădirii.

Pot fi incluse și activități conexe acestor acțiuni specifice precum măsuri de utilizare a surselor regenerabile de energie sau alte măsuri care conduc la creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale multifamiliale, inclusiv pentru comunități expuse riscului de sărăcie și excluziune social.

Nu sunt eligibile investițiile în sistemele de încălzire cu ardere pe bază de combustibili fosili.

Nu sunt eligibile investițiile în centre rezidențiale (clădirile de asistență socială cu componentă rezidențială) sau în investiții care mențin sau conduc la segregare/izolare a grupurilor marginalizate.

Potențiali beneficiari ai acțiunii: Unitățile Administrativ Teritoriale (UAT) din cele 6 județe beneficiare ale FTJ - comună, oraș, municipiu, municipiu reședință de județ, județ - definite conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

UAT-ul va avea calitatea de solicitant pentru Asociația/Asociațiile de proprietari/proprietarii care nu sunt constituiți în asociații de proprietari

Asociația/Asociațiile de proprietari va/vor pune la dispoziția UAT-ului, în calitate de solicitant, Hotărârea/Hotărârile Adunării Generale a Asociației/lor de Proprietari, prin care se aprobă solicitarea finanțării, în condițiile viitorului ghid al solicitantului.

În cazul în care proprietarii nu sunt constituiți în asociații de proprietari, aceștia vor pune la dispoziția UAT-ului, în calitate de solicitant, o Hotărâre a proprietarilor prin care se aprobă solicitarea finanțării, care să conțină acordul scris al tuturor proprietarilor.

- **Alocarea noii Priorități 14, creată în contextul modificării Regulamentului (UE) 2021/1056, se constituie prin transferul alocării FTJ de 158 mil. Euro de pe Prioritățile 1 - 6 PTJ, de la următoarele acțiuni:**
  - *transferul a 105,9 mil. Euro din cadrul PTJ, de la acțiunea Energie regenerabilă pentru gospodării și acțiunea Capacități de producție, transport și stocare de energie RES - clădiri publice, cumulativ pe Prioritățile 1-6 - domeniile de intervenție: 047. Energie din surse regenerabile: energia eoliană, 048. Energie din surse regenerabile: energie solară și 052. Alte energii din surse regenerabile (inclusiv energia geotermală)*
  - *transferul a 30 mil. Euro din cadrul PTJ, de la acțiunea Dezvoltarea și dotarea centrelor de formare profesională, cumulativ pe Prioritățile 1-6 - domeniul de intervenție: 139. Măsuri de modernizare și consolidare a instituțiilor și serviciilor pieței forței de muncă pentru evaluarea și anticiparea nevoilor de competențe și pentru asigurarea unei asistențe prompte și personalizate*
  - *transferul întregii alocări de 22,09 mil. Euro din cadrul PTJ, de la acțiunea Menținerea forței de muncă înalt calificate, cumulativ pe Prioritățile 1-6 - domeniul de intervenție: 146. Sprijin pentru adaptarea la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor*

În logica inițială privind tipologia intervențiilor de la nivelul anvelopei destinate sprijinirii forței de muncă, măsurile destinate forței de muncă înalt calificate erau legate/justificate în relație cu investițiile pentru proiectele preidentificate în PTJ,

respectiv Liberty Galați și AZOMUREȘ. Se apreciază că în momentul de față nevoia de formare profesională vor fi securizată la nivelul celor 6 județe prin apelurile de proiecte destinate exclusiv AJOFM ca furnizor național de formare și orientare profesională, respectiv altor furnizori private acreditați care vor contribui la complementaritatea opțiunilor de calificare profesională oferite de către AJOFM.

În ceea ce privește alocarea pentru nevoia de formare profesională asociată celor două proiecte preidentificate, aceasta poate fi inclusă în pachetul de măsuri de ajutor de stat care vor sta la baza acestor intervenții. Această alocare poate fi parte integrantă din valoarea rezervată în planul financiar al PTJ pentru Liberty Galați și AZOMUREȘ, în funcție de nevoia identificată și comunicată.

- Stabilirea sumelor ce vor fi transferate din cadrul Priorităților 1-6 către noua Prioritate 14 se va realiza astfel:
  - *de la acțiunea Energie regenerabilă pentru gospodării și acțiunea Capacități de producție, transport și stocare de energie RES - clădiri publice:*
    - *suma totală la nivel de prioritate* - se stabilește în funcție de ponderea alocării cumulate pentru cele 3 coduri (047, 048 și 052) de la nivelul priorității în alocarea totală pentru cele 3 coduri de la nivelul Priorităților 1-6
    - *suma totală la nivel de cod în cadrul priorității* - se stabilește în funcție de ponderea alocării fiecăruia dintre cele 3 coduri din cadrul priorității în alocarea cumulată a celor 3 coduri la nivelul priorității
  - *de la acțiunea Dezvoltarea și dotarea centrelor de formare profesională:*
    - *suma la nivelul priorității* - se stabilește în funcție de ponderea alocării codului 139 din cadrul priorității în alocarea totală cumulată a codului 139 la nivelul Priorităților 1-6
- Finanțarea în cadrul Priorității 14 se va realiza pe domeniile de intervenție:
  - 041 Renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin
  - 042 Renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică
- Indicatorii de realizare și rezultat care vor fi utilizați pentru Prioritatea 14, cu țintele calculate pentru anul 2029 în raport cu alocarea la nivel de prioritate:
  - RCO18 Locuințe la prețuri accesibile și durabile cu performanță energetică îmbunătățită - locuințe
  - RCR26 Consumul anual de energie primară (dintre care: locuințe la prețuri accesibile și durabile, clădiri publice, întreprinderi, altele) - MWh/an
  - RCR29 Emisii estimate de gaze cu efect de seră - tone echivalent CO2/an
- Datorită realocării de fonduri de la Prioritățile 1 - 6, țintele indicatorilor de realizare și rezultat pentru acțiunile menționate anterior de la care se transferă fondurile vor fi revizuite în raport cu alocarea rămasă
- În cadrul acestei priorități vor fi finanțate proiecte de reabilitare termică a clădirilor rezidențiale, inclusiv cele preluate din PNRR din cele 6 județe PTJ. La nivelul Autorității de Management există propuneri din partea Grupurilor Teritoriale PTJ cu solicitarea introducerii de proiecte privind reabilitarea termică a clădirilor rezidențiale
- Au fost deja identificate la nivelul MDLPA proiecte cu o valoare totală fără TVA de aprox. 12,229 mil. Euro, care pot fi preluate din PNRR din cele 6 județe PTJ. La aceste proiecte se pot adăuga alte proiecte pregătite pentru a accesa alte surse de finanțare nerambursabile, dar care nu au fost cuprinse la finanțare (care au cel puțin studiu de fezabilitate sau DALI), precum și alte proiecte noi.

- În conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2021/1060, art. 63, „Cheltuielile care devin eligibile în urma unei modificări a programului sunt eligibile de la data prezentării cererii corespunzătoare către Comisie.”
- Actualizarea DNSH ca urmare a introducerii noii priorități

2.3 Obținerea facilităților introduse prin noile modificări ale Regulamentelor (UE) 2021/1058 și (UE) 2021/1056 în contextul MTR, respectiv:

- ✓ extinderea termenului de eligibilitate până la 31.12.2030 pentru noul program unic
- ✓ pre-finanțarea suplimentară de 1,5% din valoarea noului program unic, ceea ce reprezintă aprox. 32 mil. Euro
- **Valoarea alocării UE a noului program unic realizat prin fuziunea PDD și PTJ este 6.183.789.178 Euro din care:**
  - 3.145.199.578 Euro FEDR less (CFM)
  - 898.874.068 Euro FC (CFM)
  - 936.925.136 Euro FTJ - (articolul 3-CFM)
  - 1.202.790.396 Euro FTJ - (articolul 4-NGEU)
- Obținerea facilităților este condiționată de realocarea a cel puțin 10% din resursele financiare ale programului către una sau mai multe priorități dedicate, în conformitate cu prevederile art. 7a din cadrul modificării Regulamentului (UE) 1058/2021
- Conform prevederilor art. 7a, resursele din Instrumentul European de Redresare menționat la articolul 4 din Regulamentul (UE) 2021/1056 nu au fost luate în considerare pentru calculul sumei echivalente cu 10% din resursele financiare ale programului, respectiv suma de 1.202.790.396 Euro
- Astfel, procentul de 10% a fost calculat prin aplicarea la valoarea totală UE a noului program unic (4.980.998.782 Euro - fără a lua în considerare fondurile FTJ alocate conform art. 4 - NGEU din cadrul Regulamentului 1056/2021), rezultând suma de **498.099.878,20 Euro**
- Atingerea pragului minim de 10% prevăzut în cadrul modificării Regulamentului (UE) 2021/1058, art. 7a se realizează prin:
  - Alocarea FTJ art. 3 - CFM din cadrul priorității STEP (fără a lua în considerare fondurile FTJ alocate conform art. 4-NGEU), respectiv a sumei de 140.536.137 Euro
  - Alocarea noilor priorități introduse în contextul MTR, cu valoare cumulată de **358.000.000 euro**, respectiv:
    - 200.000.000 Euro FC alocarea pentru Prioritatea 13
    - 158.000.000 Euro FTJ alocarea pentru Prioritatea 14
  - Totalul rezultat corespunde pragului minim de 10%
- Acordarea prefinanțării suplimentare de 1,5% la nivelul valorii programului unic va contribui la reducerea riscului de dezangajare pentru alocarea FTJ (NGEU) cu 32.095.732,98 euro, respectiv la **421.470.601,58 euro** pentru anul 2026
- **Revizuirea Tabelului 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională, din cadrul programului:**
  - pentru reflectarea tuturor priorităților în cadrul programului unic, inclusiv a celor nou introduse, în conformitate cu modificările/completările prezentate în prezenta Notă
  - pentru trecerea întregii alocări aferente actualei Priorități 7 de Asistență tehnică pe resurse de tip NGEU (Resurse FTJ în temeiul articolului 4). Reglajul între resursele

CFM (Resurse FTJ în temeiul articolului 3) și cele NGEU ca urmare a acestei acțiuni se va realiza nivelul noii priorități FTJ, respectiv Prioritatea 14

3. Alte modificări necesare pentru implementarea priorităților PTJ

3.1 Modificarea tipului de Instrument Financiar prevăzut în cadrul priorității STEP finanțată din FTJ, prin înlocuirea instrumentului financiar de tip garanții cu instrumentul financiar de tip împrumut combinat cu grant.

- Ajustarea valorii indicatorilor de realizare RCO03 Întreprinderi sprijinite prin instrumente financiare și RCO02 Întreprinderi sprijinite prin granturi se va realiza conform recomandărilor analizei ex-ante, inclusiv în ceea ce privește adăugarea unei noi categorii de beneficiari, întreprinderile mari
- Având în vedere propunerea de reducere a indicatorilor RCO03 și RCO02, în consecință vor fi modificați și ceilalți indicatori de realizare și rezultat care sunt în relație cu finanțarea prin instrumentul financiar
- Eliminarea indicatorului de realizare RCO05 Întreprinderi noi sprijinite de 2.582, având în vedere că este un indicator restrictiv în relație cu tipul de finanțare acordată prin instrumentul financiar, nefiind un instrument ce vizează întreprinderi noi create de tip start-up
- În descrierea Acțiunii 8.1 se propune completarea categoriilor de beneficiari eligibili în cadrul instrumentului financiar prin includerea întreprinderilor mari; formularea actuală este limitativă „în special prin investiții productive în beneficiul întreprinderilor mici și mijlocii”

3.2 Modificarea acțiunii *Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă*, componenta *Mobilitate verde*, prevăzută în cadrul Priorităților 1-6 finanțate din PTJ prin introducerea, pe lângă achiziția de vehicule nepoluante și de stații de încărcare necesare pentru servicii de transport public, și a infrastructurii aferente și elementelor de digitalizare, în conformitate cu Articolul 8 - Domeniul de aplicare al sprijinului, aliniatul 2, litera f) din Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului pentru o tranziție justă.

- Introducerea **indicatorilor de realizare RCO 55** - Lungimea liniilor noi de tramvai și metrou și **RCO 56** - Lungimea liniilor de tramvai și metrou reconstruite sau modernizate;
- Introducerea **indicatorului de rezultat RCR 63** - Număr anual de utilizatori ai liniilor de tramvai și de metrou noi sau modernizate;
- Introducerea **domeniului de intervenție 081** Infrastructuri de transport urban curate, alături de codurile de intervenție 082 și 086, cu încadrarea în alocarea acestor 2 coduri de la nivelul programului.

4. Alte modificări necesare în contextul fuziunii/unirii programelor

4.1 Modificarea Priorității 4 a PDD, Acțiunea 4.6 din FC, cu o nouă alocare de 45 mil. Euro pentru înlocuirea proiectelor AFM cu proiectele de reabilitare termică a clădirilor publice din cele 6 județe PTJ, dar și cele preluate din PNRR.

- Având în vedere propunerea de preluare a unor proiecte PNRR, care se regăsesc și în cele 6 județe PTJ, se propune eliminarea restricțiilor privind prioritizarea proiectelor care depășesc reducerea consumului de energie de 60%, precum și a celor legate de finanțarea măsurilor privind consolidarea clădirilor
- Valoarea totală a proiectelor fără TVA care pot fi preluate din PNRR din cele 6 județe PTJ este de aprox. 48 mil. Euro astfel că alocarea de 45 mil. Euro poate contribui la finanțarea acestora

4.2 Introducerea unor precizări legate de gestionarea asistenței tehnice la nivelul programului unic, în contextul delimitării surselor de finanțare din programele inițiale, respectiv PDD (cu asistență tehnică asigurată din FEDR prin Programul de Asistență Tehnică 2021-2027 - PAT) și PTJ (care beneficiază de asistență tehnică din FTJ prin Prioritatea 7 inclusă în program):

- Formularea va cuprinde următoarele precizări: Decontarea cheltuielilor pentru funcționarea AM se realizează din 2 surse de finanțare: Operațiuni/priorități de tip PDD, sursa: PAT 2021-2027 și Operațiuni/priorități de tip PTJ, sursa: Prioritatea 7 PTJ 2021-2027. În cazul în care cheltuielile sunt specifice și clar delimitabile, acestea trebuie să fie finanțate fie de PAT 2021-2027, fie de Prioritatea dedicată din programul unic (anterior Prioritatea 7 din PTJ), în funcție de natura activității. Astfel, activitățile de asistență tehnică pentru prioritățile de tip PDD vor fi finanțate prin PAT 2021-2027, iar activitățile de asistență tehnică pentru prioritățile de tip PTJ vor fi finanțate prin Prioritatea dedicată în cadrul programului unic (anterior Prioritatea 7 din PTJ).
- Mai mult, pentru cheltuielile care nu sunt divizibile (de ex. organizarea Comitetelor de Monitorizare) sau care sunt deja incluse în contractele de finanțare semnate în cadrul PAT și PTJ este necesar să se aplice la nivelul cheltuielilor eligibile o rată forfetară pentru finanțare din PAT și din Prioritatea dedicată în cadrul programului unic (anterior Prioritatea 7 din PTJ), conform unei metodologii de calcul.

III. CONCLUZII: Crearea unui program unic prin fuziunea PDD și PTJ

Propunerea de creare a unui program unic prin fuziunea Programului Dezvoltare Durabilă (PDD) și Programului Tranziție Justă (PTJ) reprezintă o măsură strategică, care alături de modificările propuse în contextul MTR, adresează simultan nevoile de finanțare și riscurile operaționale.

1. Asigurarea dezvoltării și continuității proiectelor

Introducerea în contextul MTR a Priorității 14 - **Locuințe la prețuri accesibile și durabile**, JSO8.1, cu o alocare de 158 mil. Euro din FTJ asigură continuitatea dezvoltării socio-economice a teritoriilor aflate în tranziție către neutralitate climatică și creează premisele pentru derularea optimă a acțiunilor finanțate.

- Extinderea domeniilor de intervenție: Se introduce un nou domeniu de finanțare - *Promovarea accesului la locuințe la prețuri accesibile și durabile* prin cele 2 domenii de intervenție: 041 și 042, existând astfel posibilitatea finanțării altor proiecte pregătite pentru a accesa alte surse de finanțare nerambursabile (care au cel puțin studiu de fezabilitate sau DALI), precum și alte proiecte noi
- Extinderea acțiunilor pentru reducerea emisiilor de carbon, fiind posibile măsuri de eficiență energetică la nivelul clădirilor rezidențiale multifamiliale, inclusiv a celor situate în zone marginalizate, inclusiv cu utilizarea surselor regenerabile de energie. Astfel, prin producerea de energie din surse regenerabile la nivelul clădirilor rezidențiale, se va contribui la bunăstarea comunității și reducerea dependenței de combustibilii fosili.

Totodată este necesară introducerea în cadrul Planurilor Teritoriale de Tranziție Justă a domeniului de finanțare privind Promovarea accesului la locuințe la prețuri accesibile și durabile.

Locuințele accesibile și durabile reprezintă o altă provocare care a ieșit în evidență din cauza creșterii semnificative a prețurilor și chiriilor din ultimii ani. Grupurile dezavantajate și familiile cu venituri mici și medii sunt afectate în mod special și se confruntă cu dificultăți sporite în accesarea unei locuințe, precum și cu un risc crescând de a rămâne fără adăpost.

Finanțarea în cadrul acestui domeniu are ca scop extinderea acțiunilor în relație cu reducerea emisiilor de carbon, fiind vizate măsuri de eficiență energetică la nivelul clădirilor rezidențiale multifamiliale, inclusiv a celor situate în zone marginalizate răspunzând astfel nevoilor comunităților din cele 6 județe beneficiare FTJ, inclusiv nevoilor comunităților marginalizate care țin de asigurarea accesului nediscriminatoriu la condiții decente de locuire.

2. Optimizarea financiară și operațională (facilitățile MTR)

Fuziunea permite valorificarea la maximum a facilităților oferite prin modificările Regulamentelor 2021/1058 și 2021/1056 (în contextul evaluării la jumătatea perioadei - MTR).

- Extinderea termenului de eligibilitate: Termenul final de eligibilitate se extinde cu un an, până la 31 decembrie 2030, pentru programul unic.

- Pre-finanțare suplimentară: Acordarea unei pre-finanțări suplimentare de 1,5% aplicată valorii noului program unic.

3. Reducerea semnificativă a riscului de dezangajare pentru FTJ de aprox. 819 mil. Euro

- **Acoperirea riscului pe termen scurt - anii 2025 și 2026 - pentru FTJ (alocarea NGEU) sunt necesare cheltuieli de aprox. 421,47 mil. Euro, ce ar trebui generate astfel:**
  - proiectele PTJ implementate - minim 350,03 mil. Euro
  - proiectele PTJ aflate în evaluare (micro întreprinderile) - minim 14,84 mil. Euro
  - avansul de 30% pentru Instrumentul Financiar din cadrul Priorității 8 (STEP) a PTJ, în valoare de 188.731.176 de euro - aprox. 56,6 mil. Euro
- **Acoperirea riscului pe termen mediu și lung - pentru FTJ (alocarea CFM) se va realiza prin măsura de fuziune/unire a programelor:**
  - Previziunile de plată ale PDD pentru 2026 (1.100 mil. Euro) nu doar că acoperă riscul propriu, dar generează un disponibil de 1.034 mil. Euro ce poate acoperi integral riscul de dezangajare aferent FTJ pentru același an, în valoare de 397 mil. Euro.
  - Acoperirea riscului post-2026: Riscul este minimizat prin metodologia flexibilă de calcul al dezangajării la nivelul unui program unic cu mai multe fonduri și prin regula N+3 extinsă, grație prelungirii cu un an a perioadei de eligibilitate

4. Menținerea alocărilor financiare la nivelul județelor ce beneficiază de fonduri FTJ

- Prin crearea noii Priorități 14 cu finanțare FTJ, **se păstrează aceleași alocări financiare FTJ la nivelul celor 6 județe, astfel:**
  - Prioritățile 1-6, Acțiunea 1.1 - Dezvoltarea întreprinderilor și a antreprenoriatului - se menține alocarea curentă la nivelul Priorităților 1-6, respectiv 972.044.053,00 euro
  - Prioritățile 1-6, Acțiunea 1.2 - Sprijinirea tranziției forței de muncă - se reduce alocarea totală de la 243.302.618,00 euro la 191.203.020,90 euro, ca urmare a realocării către Prioritatea 14
  - Prioritățile 1-6, Acțiunea 1.3 - Energie verde accesibilă și mobilitate nepoluantă - se reduce alocarea totală de la 480.599.827,00 euro la 374.699.424,10 euro, ca urmare a realocării către Prioritatea 14
  - Prioritățile 1-6, Acțiunea 1.4 - Sprijin pentru ecologizarea și reconversia imobilelor afectate de activități economice în declin sau în transformare - se menține alocarea curentă la nivelul Priorităților 1-6, respectiv 91.852.417,00 euro
  - Prioritatea 7 - Asistență tehnică - se menține alocarea curentă, respectiv 85.588.621,00 euro
  - Prioritatea 8 - Sprijinirea investițiilor care contribuie la obiectivele platformei STEP - se menține alocarea curentă, respectiv 266.327.996,00 euro
  - Noua Prioritate 14 - Locuințe la prețuri accesibile și durabile - cu o alocare de 158.000.000,00 euro
- Anexa 5 detaliază modul de calcul al alocărilor la nivelul Priorităților 1-6 ca urmare a creării noii Priorități 14

IV.COMITETUL DE MONITORIZARE

Având în vedere propunerea de unire a celor 2 programe, se propune componența Comitetului de Monitorizare al programului unit PDDTJ prin reunirea membrilor celor 2 comitete de monitorizare ale PDD și PTJ (40 membri cu drept de vot în cadrul CM PTJ și 25 membri cu drept de vot în CM PDD).

De asemenea în cadrul celor 2 comitete se pot identifica și membri comuni.

Astfel, prin unirea celor 2 comitete rezultă un comitet de monitorizare cu 55 de membri votanți, din care:

- 28 de membri - Autorități publice centrale, asigurarea președinției CM PDDTJ de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE), structurile responsabile cu politica publică relevante pentru domeniile finanțate prin PDDTJ și autorități și organisme intermediare relevante la nivel național, regional și local și reprezentanți ai partenerilor prevăzuți la art. 8(1) Reg. 1060/2021, în conformitate cu prevederile PDDTJ
- 27 de membri - alți parteneri instituții non-publice - membri stabiliți în urma procedurii de selecție

V. ETAPELE necesare aprobării propunerii de modificare prin fuziunea PDD și PTJ într-un program unic

1. Notificarea autorității de reglementare în domeniul protecției mediului
2. Aprobarea propunerilor de modificare a Planurilor Teritoriale de Tranziție Justă (PTTJ) în sensul introducerii noului domeniu de intervenție privind promovarea accesului la locuințe la prețuri accesibile și durabile în cadrul reuniunii Comitetului de Monitorizare (CM) PTJ din 24 noiembrie a.c.
3. Aprobarea propunerii de modificare și fuziune a PDD și PTJ într-un nou program unic în cadrul reuniunilor celor două Comitete de Monitorizare (CM) ale PTJ și PDD stabilite a se desfășura în 24 și 26 noiembrie a.c.
4. Transmiterea spre informarea CM PTJ și CM PDD a Informațiilor suplimentare privind Evaluarea la jumătatea perioadei (MTR), în contextul modificărilor intervenite
5. Încărcarea și transmiterea prin SFC2021 a propunerii de modificare privind programul unic PDDTJ 2021-2027, până la 31 decembrie 2025, în vederea adoptării de către Comisia Europeană

În Anexa 1 se regăsesc informații sintetice privind modul de calcul al alocării noului program, pragului minim de 10%, riscului de dezangajare și previziunile de cheltuieli pentru acoperirea riscului.

În Anexa 2 se regăsesc date privind portofoliul de proiecte ex-PNRR propuse spre finanțare.

În Anexa 3 se regăsește componența Comitetului de Monitorizare a programului unit.

În Anexa 4 se regăsesc informații privind estimările de plăți pentru proiectele PTJ aflate în implementare.

În Anexa 5 se regăsesc informații privind noile alocări financiare la nivelul acțiunilor aferente Prioritățile 1-6 finanțate din FTJ